

CUPRINS

Cuvânt înainte	5
Capitolul 1	
MOMENTUL ISTORIC 2007 – ROMÂNIA ȚARĂ MEMBRĂ	
A UNIUNII EUROPENE	11
1.1. Istoria Uniunii Europene	11
1.2. Scurt istoric al relațiilor dintre România și Uniunea Europeană.....	18
Capitolul 2	
POLITICA DE COEZIUNE A UNIUNII EUROPENE.....	21
2.1. Definierea și evoluția Politicii de Coeziune.....	21
2.2. Provocări viitoare	27
2.3. Obiectivele și bugetul Politicii de Coeziune pentru perioada de programare curentă 2021-2027	29
Capitolul 3	
POLITICA AGRICOLĂ COMUNĂ A UNIUNII EUROPENE	36
3.1. Principalele etape ale evoluției Politicii Agricole Comune.....	36
3.2. Pactul Verde European (European Green Deal).....	47
3.3. Obiectivele, mecanismele și bugetul Politicii Agricole Comune post-2020.....	52
Capitolul 4	
PACHETUL FINANCIAR 2021-2027	65
4.1. Bugetul Uniunii Europene – evoluție, prezent și viitor.....	65
4.2. Cadrul financiar multianual (CFM) 2021-2027	68
4.3. Planul de redresare NextGenerationEU	70
4.4. Bugetul alocat României în perioada 2021-2027 pentru fonduri europene.....	73
Capitolul 5	
PROGRAMELE OPERAȚIONALE ALE ROMÂNIEI PENTRU	
PERIOADA DE PROGRAMARE 2021-2027	79
5.1. Programul Operațional Asistență Tehnică 2021-2027	81

5.2. Programul Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare 2021-2027	82
5.3. Programul Operațional Dezvoltare Durabilă 2021-2027	83
5.4. Programul Operațional Educație și Ocupare 2021-2027	87
5.5. Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială 2021-2027	89
5.6. Programul Operațional Sănătate 2021-2027	95
5.7. Programul Operațional Tranziție Justă 2021-2027	100
5.8. Programul Operațional Transport 2021-2027	100
5.9. Programele Operaționale Regionale 2021-2027	101
Capitolul 6	
PLANUL NAȚIONAL DE REDRESARE ȘI REZILIENȚĂ	108
Capitolul 7	
PLANUL STRATEGIC P.A.C. AL ROMÂNIEI PENTRU PERIOADA 2023-2027	114
7.1. Sprijinul de bază pentru venit în scopul sustenabilității.....	118
7.2. Sprijinul redistributiv complementar pentru venit în scopul sustenabilității (Complementary Redistributive Income Support for Sustainability – CRISS).....	121
7.3. Sprijinul complementar pentru venit pentru tinerii fermieri	122
7.4. Sprijinul cuplat	123
7.5. Eco-scheme	126
7.5.1. Practici benefice pentru mediu aplicabile în teren arabil.....	127
7.5.2. Practicarea unei agriculturi prietenoase cu mediul în fermele mici (gospodăriile tradiționale)	129
7.5.3. Înierbarea intervalului dintre rânduri în plantațiile pomicole, viticole, pepiniere și hameiști	131
7.5.4. Creșterea nivelului de bunăstare a vacilor de lapte	133
7.5.5. Măsură pentru bunăstarea tineretului bovin la îngrășat.....	134
7.5.6. Creșterea nivelului de bunăstare a bovinelor prin pășunat extensiv pe pajiști în condiții optime de sustenabilitate	136
7.6. Dezvoltarea rurală – pilonul II al PAC.....	136
7.7. În loc de concluzii – analiza critică a Planului Național Strategic PAC 2023-2027.....	140
Bibliografie	145

Cuvânt înainte

Anul 2007 a marcat un moment istoric pentru România: aderarea țării noastre la Uniunea Europeană. Acest pas a deschis un orizont vast de oportunități, dar și de provocări, care au modelat profund parcursul economic, social și politic al țării. Cartea de față „**Politici și programe de finanțare comunitară**”, autor conf. univ. dr. ing. ec. Andrea Feher, prin cuprinsul său, constituie o incursiune amplă și bine documentată în mecanismele care guvernează relațiile dintre România și Uniunea Europeană. Caracteristică sistemului de gândire al autoarei, cartea este un instrument indispensabil pentru înțelegerea atât a momentelor de cotitură istorică, cât și a strategiilor care modelează dezvoltarea economică și socială a României, ca stat membru al Uniunii Europene.

Cuprinsul lucrării reflectă temele majore care definesc relațiile economice și financiare dintre România și Uniunea Europeană. Analiza începe cu contextul istoric și politic al anului 2007, momentul când România a devenit membră a familiei europene, continuând cu prezentarea celor mai importante politici financiare comune ale Uniunii: **politica de coeziune și politica agricolă comună**.

Cartea aprofundează, ulterior, impactul și semnificația pachetului financiar 2021-2027, punând accent deosebit pe **programele operaționale** ale României și **Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR)**, ca **instrumente vitale pentru recuperarea economică post-pandemie**. Capitolul final este dedicat **Planului Strategic PAC** al României pentru perioada 2023-2027, element esențial pentru **dezvoltarea durabilă a sectorului agricol**. Acest plan reprezintă abordarea integrată și cuprinzătoare pentru susținerea agriculturii românești, având la bază obiective esențiale ale dezvoltării precum **creșterea competitivității fermierilor, promovarea practicilor agricole sustenabile și consolidarea rolului comunităților rurale**. Planul Strategic PAC 2023-2027 reprezintă o oportunitate semnificativă pentru dezvoltarea agriculturii și spațiului rural al României, implicând provocări structurale profunde ale agriculturii. Pentru aceasta, autoarea dezvoltă o analiză critică, structurată pe **punctele forte, provocările identificate și recomandările de îmbunătățire ale acestui document programatic**, ca suport pentru bugetarea viitoare.

Cartea „*Politici și programe de finanțare comunitară*” este adresată unui public divers: studenți, cercetători, funcționari publici, decidenți politici, dar și tuturor celor interesați de mecanismele financiare europene și modul în care acestea influențează viața de zi cu zi a cetățenilor. Printr-un limbaj clar și accesibil, cartea pune la dispoziția cititorilor imaginea de ansamblu, bine fundamentată, asupra subiectului complex și de actualitate al finanțării, contribuind la o mai **bună înțelegere a oportunităților pe care Uniunea Europeană le oferă României** și a responsabilităților care revin țării noastre odată cu apartenența la acest proiect unic.

Cu certitudine, lucrarea reprezintă atât o sursă utilă de informații și inspirație pentru cei care doresc să aprofundeze subiectele tratate, dar și un punct de plecare pentru puncte de vedere constructive despre viitorul european al României.

Autoarea cărții de față „*Politici și programe de finanțare comunitară*” este doamna doctor ing. ec. Andrea Feher, conferențiar universitar și conducător de doctorat la Facultatea de Management și Turism Rural din cadrul Universității de Științele Vieții „Regele Mihai I” din Timișoara și cercetător științific la Centrul de Dezvoltare Rurală al Academiei Române – Filiala Timișoara, remarcabil specialist în domeniul finanțării agriculturii și dezvoltării rurale. Cunoșcându-i îndeaproape formarea și evoluția profesională a autoarei, ca **studentă și doctorandă de elită**, apreciez, în cunoștință de cauză, faptul că, la această dată, doamna dr. Andrea Feher se află la deplina maturitate profesională, apreciere confirmată cu brio de conținutul cărții de față.

În final, apreciez faptul că valoarea științifică a cărții este conferită de formația profesională de excepție, ca dascăl și cercetător științific, a doamnei conf. dr. ing. ec. Andrea Feher, motiv care îmi conferă bucuria de a recomanda spre lectură și studiu tuturor celor interesați de cunoașterea mecanismelor de finanțare din Uniunea Europeană.

Timișoara, Ianuarie 2025
Acad. Păun Ion Otiman

Lista de abrevieri

ADI	Asociația de Dezvoltare Intercomunitară
APIA	Agenția de Plăți și Intervenție în Agricultură
BISS	Sprrijinul de bază pentru venit în scopul sustenabilității (Basic Income Support for Sustainability)
CDI	Cercetare-Dezvoltare-Inovare
CECO	Comunitatea Europeană a Cărbunelui și Oțelului
CEE	Comunitatea Economică Europeană
CFM	Cadru Financiar Multianual
CIS-YF	Sprrijinul complementar pentru venit pentru tinerii fermieri (Complementary Income Support for Young Farmers)
CRISS	Sprrijin redistributiv complementar pentru venit în scopul sustenabilității (Complementary Redistributive Income Support for Sustainability)
EURATOM	Comunitatea Europeană a Energiei Atomice
FC	Fondul de Coeziune
FEADR	Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală
FEDR	Fondul European de Dezvoltare Regională
FEGA	Fondul European de Garantare Agricolă
FEOGA	Fondul European de Orientare și Garantare Agricolă
FEPAM	Fondul European pentru Pescuit și Afaceri Maritime
FSE	Fondul Social European
FSE+	Fondul Social European Plus
FTJ	Fondul pentru o Tranziție Justă
GAEC	Bune Condiții Agricole și de Mediu (Good Agricultural and Environmental Conditions)
GAL	Grup de Acțiune Locală
GIS	Sistem Informațional Geografic (Geographic Information System)
IACS	Sistemul Integrat de Administrare și Control (Integrated Administration and Control System)
IMM	Întreprinderi Mici și Mijlocii
MRR	Mecanismul de Redresare și Reziliență
NUTS	Nomenclatorul Unităților Teritoriale pentru Statistică
OCP	Organizarea Comună a Piețelor

OMC	Organizația Mondială a Comerțului
ONG	Organizație Non-Guvernamentală
PAC	Politica Agricolă Comună
PIB	Produs Intern Brut
PNDC	Plăți Naționale Directe Complementare
PNDR	Programul Național de Dezvoltare Rural
PNRR	Planul Național de Redresare și Reziliență
PO	Programe Operaționale
POAT	Programul Operațional Asistență Tehnică
POCIDIF	Programul Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare
PODD	Programul Operațional Dezvoltare Durabilă
POEO	Programul Operațional Educație și Ocupare
POIDS	Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială
POR	Programe Operaționale Regionale
POR C	Programul Operațional Regional Centru
POR NE	Programul Operațional Regional Nord-Est
POR NV	Programul Operațional Regional Nord-Vest
POR S	Programul Operațional Regional Sud Muntenia
POR SE	Programul Operațional Regional Sud-Est
POR SV	Programul Operațional Regional Sud-Vest Oltenia
POR V	Programul Operațional Regional Vest
POS	Programul Operațional Sănătate
POT	Programul Operațional Transport
POTJ	Programul Operațional Tranziție Justă
PNS PAC	Planul Național Strategic al Politicii Agricole Comune
REACT-EU	Asistența pentru redresarea coeziunii și a teritoriilor Europei
RIS	Strategii de Cercetare și Inovare (Research and Innovation Strategies)
SE	Semestrul European
SEAE	Serviciul European de Acțiune Externă
SEN	Sistemul Energetic Național
TEN-T	Rețeaua Transeuropeană de Transport (Trans-European Transport Network)
TMB	Tratare Mecano-Biologică
UAT	Unitate Administrativ Teritorială
UE	Uniunea Europeană
UVM	Unitate Vită Mare

Capitolul 1

MOMENTUL ISTORIC 2007 – ROMÂNIA ȚARĂ MEMBRĂ A UNIUNII EUROPENE

1.1. Istoria Uniunii Europene

Inițial, idealul unei „Europe unite” a fost susținut doar de filosofi, fiind mai cu seamă un ideal abstract decât un plan concret. Însă, cu timpul, acest vis a prins contur și s-a transformat într-un proiect politic ambițios și serios, ajungând să fie un obiectiv strategic pentru multe state europene. Conceptul de „Statele Unite ale Europei” era văzut ca o soluție umanistă și pacifistă, într-o perioadă în care continentul era devastat de conflicte violente. Un exemplu elocvent îl reprezintă Franța și Germania, care, între 1870 și 1945, au fost implicate în trei războaie devastatoare, soldate cu pierderi umane însemnate. În urma acestor tragedii, liderii și gânditorii europeni au ajuns la concluzia că singura modalitate de a menține pacea era unificarea țărilor atât pe plan economic, cât și politic. Această idee, însă, nu a apărut peste noapte. Ea a fost inspirată de mișcările de rezistență care, în timpul celui de-al Doilea Război Mondial, s-au opus regimurilor totalitare și au văzut în colaborarea internațională singura cale de a depăși diviziunile naționale și de a construi un viitor mai stabil pentru toată Europa.

Planul Schuman

După încheierea celui de-al Doilea Război Mondial, inițiativele liderilor europeni de a consolida o pace durabilă pe continent au căpătat o amploare semnificativă. La data de 9 mai 1950, Robert Schuman, ministrul francez al afacerilor externe, a lansat un apel către statele europene pentru a transfera deciziile legate de producția de cărbune și oțel către o instituție autonomă și supranațională. Propunerea era fundamentată pe proiectul elaborat de Jean Monnet, fost secretar general al Societății Națiunilor.

Conform Planului Schuman, rivalitatea istorică dintre Franța și Germania, care alimentase conflicte timp de secole, trebuia să fie depășită pentru a garanta pacea în Europa. Modalitatea de bază pentru realizarea acestui obiectiv consta în gestionarea comună a resurselor strategice de cărbune și oțel în cadrul unei organizații supranaționale. Totodată, această instituție era deschisă tuturor statelor europene care doreau să adere, promovând astfel integrarea și cooperarea între națiuni.

Comunitatea Europeană a Cărbunelui și Oțelului (CECO)

Ca urmare a Declarației Schuman, șase țări – Germania Federală, Franța, Italia, Belgia, Luxemburg și Țările de Jos – au înființat Comunitatea Europeană a Cărbunelui și Oțelului (CECO) în anul 1951. Jean Monnet, considerat arhitectul acestei inițiative, a devenit primul președinte al Înaltei Autorități a Comunității, consolidând astfel viziunea exprimată în Declarația Schuman. Prin această inițiativă, cărbunele și oțelul, care până atunci constituiau principalele resurse strategice utilizate în război, au fost transformate în instrumente ale cooperării și păcii. Într-un act fără precedent în istorie, statele fondatoare au transferat voluntar o parte din suveranitatea lor unei entități supranaționale, marcând astfel un pas crucial către integrarea europeană și crearea unui model unic de colaborare interstatală.

Tratatul de la Roma și Comunitatea Economică Europeană (CEE)

În anul 1957, cele șase state membre fondatoare au decis să creeze o comunitate economică bazată pe principiile liberei circulații a persoanelor, bunurilor, serviciilor și capitalului. Această inițiativă a fost concretizată odată cu semnarea Tratatului de la Roma, care a condus la instituirea Comunității Economice Europene (CEE).

CEE avea ca obiectiv principal extinderea unității economice în domenii care depășeau cadrul resurselor strategice de cărbune și oțel. Scopul principal viza crearea unei piețe comune care să faciliteze libera circulație a persoanelor, mărfurilor și capitalurilor, stabilind astfel fundamentul pentru o integrare economică profundă. Pe termen lung, scopul final urmărea atingerea unei integrări politice, care să consolideze cooperarea și stabilitatea între statele membre.

Comunitatea Europeană a Energiei Atomice (EURATOM)

Similar Comunității Economice Europene (CEE), Tratatul de la Roma prevedea înființarea Comunității Europene a Energiei Atomice (EURATOM), intrată în vigoare la 1 ianuarie 1958. Misiunea principală a EURATOM era să coordoneze programele de cercetare ale statelor membre, asigurând utilizarea energiei nucleare în condiții de siguranță și exclusiv în scopuri pașnice. Prin această inițiativă, EURATOM a avut rolul de a promova cooperarea între statele membre în domeniul tehnologiei nucleare, garantând atât securitatea, cât și respectarea angajamentelor internaționale privind neproliferarea armelor nucleare. În acest fel, comunitatea a contribuit la dezvoltarea unui cadru comun pentru cercetarea și utilizarea energiei nucleare în beneficiul cetățenilor europeni.

Tratatul de fuziune și Comunitățile Europene

În anul 1967, Tratatul de fuziune a unificat cele trei comunități existente – Comunitatea Europeană a Cărbunelui și Oțelului (CECO), Comunitatea Economică Europeană (CEE) și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice (EURATOM) – sub o structură administrativă comună. Astfel, au fost instituite un Consiliu unic și o Comisie unică pentru toate cele trei organizații. În urma acestei consolidări, organizațiile unificate au început să fie denumite Comunități Europene, marcând o etapă semnificativă în procesul de integrare europeană. Acest pas a avut ca scop simplificarea proceselor decizionale și sporirea eficienței în gestionarea problemelor comune, deschizând drumul pentru o cooperare mai strânsă între statele membre.

Uniunea vamală

La 1 iulie 1968, taxele vamale pentru mărfurile manufacturate au fost eliminate complet, chiar înainte de termenul planificat. În paralel, politicile comune, precum politica agricolă și cea comercială, au devenit operaționale până la sfârșitul anilor 1960. Aceste inițiative au marcat un progres semnificativ spre integrarea economică și întărirea pieței comune, contribuind la simplificarea schimburilor comerciale între statele membre.

Prima extindere

Comunitatea Europeană a atras atenția și altor țări europene, precum Marea Britanie, Danemarca și Irlanda, care au solicitat aderarea la Comunitate. Cu toate acestea, procesul nu a fost deloc simplu. Franța, sub conducerea generalului de Gaulle, a blocat de două ori cererea Marii Britanii, exercitând dreptul de veto în 1963 și 1967. După îndelungi negocieri, cele trei țări au devenit membre în anul 1973. Aderarea lor a marcat o extindere importantă a Comunității Europene.

Anii 1980: Comunitatea se extindea spre Sud

Extinderea Comunității Europene a continuat spre sud odată cu aderarea Greciei în 1981, urmată de Spania și Portugalia în 1986. Prin aceste noi aderări, numărul statelor membre a crescut la 12, consolidând astfel prezența comunității în sudul Europei și întărind legăturile economice și politice pe întregul continent.

Actul Unic European

Recesiunea globală și conflictele interne privind împărțirea responsabilităților financiare au generat un val de „pesimism european” la începutul anilor 1980. Totuși, această stare de spirit s-a schimbat radical după 1984, când a început să se contureze o nouă speranță pentru revitalizarea Comunității Europene.

Unul dintre principalele obiective stabilite în această perioadă a fost crearea unei piețe unice până la 1 ianuarie 1993, bazată pe orientările din Cartea Albă pregătită de Comisia Europeană sub președinția lui Jacques Delors în 1985. În sprijinul acestui plan, Actul Unic European a fost semnat pe 17 iulie 1986 de Germania, Franța, Belgia, Țările de Jos, Marea Britanie, Irlanda, Luxemburg, Spania și Portugalia, iar pe 28 februarie 1986, de Italia, Danemarca și Grecia.

Actul Unic European, care a intrat în vigoare în 1987, a adus modificări semnificative Tratatelor de instituire a Comunităților Europene, deschizând drumul către o integrare economică și politică mai profundă în Europa.

Tratatul de la Maastricht și Uniunea Europeană

Anumite evenimente, precum reunificarea Germaniei, pe 3 octombrie 1990, prăbușirea controlului sovietic asupra țărilor din Europa Centrală și de Est, democratizarea acestor state și dizolvarea Uniunii Sovietice în decembrie 1991, au redefinit complet echilibrul politic din Europa. În acest context, statele membre ale Comunității Europene au hotărât să își consolideze legăturile, declanșând negocieri pentru un nou tratat. Principiile fundamentale ale acestuia au fost trasate în cadrul Consiliului European de la Maastricht, care a avut loc între 9 și 10 decembrie 1991.

Tratatul de la Maastricht, cunoscut oficial drept Tratatul privind Uniunea Europeană, a intrat în vigoare la 1 noiembrie 1993. Acesta a marcat un moment crucial în procesul de integrare europeană, deciziile luate vizând finalizarea uniunii monetare până în 1999, introducerea cetățeniei europene și inițierea unei cooperări mai strânse în domeniul politicii externe, securității comune, justiției și afacerilor interne. Tratatul a instituit, de asemenea, o structură pe trei piloni pentru Uniunea Europeană. Primul pilon era format din Comunitățile Europene (CECO, CEE și EURATOM), al doilea se concentra pe „Politica externă și de securitate comună”, iar al treilea includea „Cooperarea în justiție și afaceri interne”. Această structură a creat cadrul necesar pentru aprofundarea colaborării politice, economice și sociale între statele membre.

O nouă expansiune: Austria, Finlanda, Suedia

În anul 1995, Uniunea Europeană s-a extins prin aderarea a trei noi state membre: Austria, Finlanda și Suedia. Această extindere a dus la creșterea numărului de membri ai Uniunii la 15, consolidând astfel integrarea europeană și extinzând valorile și politicile comunitare către regiunile nordice și centrale ale Europei.

Uniunea Economică și Monetară

Moneda unică a Europei – EURO – a fost introdus oficial în circulație la 1 ianuarie 2002, marcând un moment istoric pentru integrarea economică europeană. Inițial, aceasta a fost adoptată de 12 țări membre ale Uniunii Europene, devenind un simbol al unității și al cooperării economice pe continent. În prezent, euro este moneda oficială în 20 de țări membre ale Uniunii Europene, care împreună formează zona euro. Cea mai recentă aderare la zona euro a fost a Croației, care a adoptat moneda euro la 1 ianuarie 2023.

Ultimele extinderi: valul de zece, anul 2007 și anul 2013

În 2004, Uniunea Europeană a trecut prin cea mai mare extindere din istoria sa, prin aderarea a 10 noi state membre: Republica Cehă, Polonia, Slovacia, Ungaria, Letonia, Lituania, Estonia, Slovenia, Cipru (Administrația greacă din sud) și Malta. Această extindere a fost un moment crucial, marcând integrarea mai profundă a Europei Centrale și de Est în cadrul Uniunii. Trei ani mai târziu, în 2007, Uniunea a cunoscut o nouă lărgire, prin aderarea României și Bulgariei, crescând numărul statelor membre la 27. Ulterior, în 2013, Croația s-a alăturat Uniunii Europene, devenind cel de-al 28-lea stat membru.

Tratatul de la Lisabona

Ultima etapă majoră în procesul de consolidare a Uniunii Europene a fost reprezentată de Tratatul de la Lisabona, semnat în 2007 și intrat în vigoare în 2009. Obiectivele majore ale acestui tratat a fost înlăturarea blocajelor din mecanismele decizionale ale Uniunii și crearea unei structuri mai democratice și mai eficiente. Pentru a atinge aceste obiective, tratatul a introdus modificări substanțiale. Printre acestea se numără și redenumirea Tratatului de instituire a Comunității Europene în „Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene,” evidențiind transformarea și consolidarea UE.

Criza financiară globală din 2008 și Uniunea Europeană

Țările Uniunii Europene, profund afectate de criza financiară globală din 2008, s-au confruntat cu multiple provocări economice și financiare, printre care amintim creșterea deficitului bugetar, scăderea competitivității, rata ridicată a șomajului și o creștere economică extrem de lentă. Efectele crizei s-au resimțit puternic și în Uniunea Europeană, unde economia zonei euro s-a contractat cu 4,1% în 2009, marcând cea mai severă recesiune din istoria sa. Criza a destabilizat serios structurile financiare ale statelor membre, ducând la creșterea rapidă a deficitelor publice și a datoriilor suverane, punând astfel în pericol sustenabilitatea financiară în numeroase țări. În 2010, criza datoriilor din Grecia a declanșat un efect de contagiune în zona euro, transformând criza globală într-o criză a datoriilor și o criză economică pentru întreaga Uniune Europeană. Pentru a limita aceste efecte, statele membre au implementat programe de stabilitate și pachete de salvare financiară.

Pentru a răspunde provocărilor generate de criză, Uniunea Europeană a adoptat mai multe mecanisme și inițiative. Printre acestea se numără Strategia Europeană 2020, Mecanismul European de Stabilitate Financiară, Semestrul European, Pactul Euro, pachetul legislativ „Six Pack” și Uniunea Bancară. Aceste măsuri au avut ca scop restabilirea stabilității financiare, consolidarea coordonării economice și asigurarea unei redresări economice durabile.

Pe lângă reformele economice, Uniunea Europeană a înființat Serviciul European de Acțiune Externă (SEAE) la 26 iulie 2010. Acest serviciu a fost creat pentru a sprijini Înalțul Reprezentant al Uniunii pentru Afaceri Externe și Politica de Securitate în implementarea Politicii Externe și de Securitate Comune. SEAE este format din ofițeri proveniți din departamentele Consiliului, Secretariatul General al Comisiei Europene și personalul diplomatic al statelor membre.

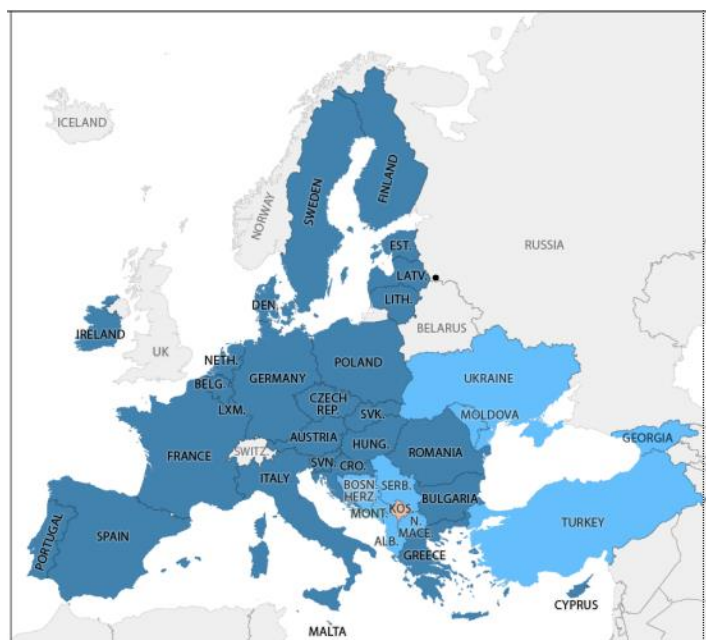
În anul 2012, Uniunea Europeană a fost onorată cu Premiul Nobel pentru Pace. Distincția, acordată în cadrul ceremoniei din 10 decembrie 2012, a recunoscut contribuția UE la promovarea păcii, reconcilierii, democrației și drepturilor omului în Europa.

Crize multiple ale Uniunii Europene

Deși zona euro a intrat într-o fază de redresare economică după criză, UE s-a confruntat cu multe provocări, cum ar fi criza migrației neregulate, Brexitul, ascensiunea extremei drepte și mișcările populiste.

Criza migrației a ridicat semne de întrebare cu privire la funcționarea spațiului Schengen și a scos la iveală dezacordurile dintre statele membre privind gestionarea fluxurilor migratorii. Aceste tensiuni au evidențiat diferențele de opinie și abordările divergente din interiorul Uniunii.

Decizia Regatului Unit de a părăsi Uniunea Europeană (Brexit) a reprezentat un moment istoric, fiind pentru prima dată când un stat membru a optat pentru retragerea din UE. În urma unui referendum desfășurat pe 23 iunie 2016, 52% dintre britanici au votat în favoarea ieșirii din Uniune. La 29 martie 2017, premierul Theresa May a transmis Consiliului European notificarea oficială a retragerii Regatului Unit din UE. La 25 noiembrie 2018, Declarația politică privind Brexit a fost aprobată de statele membre. Cu toate acestea, la Summitul UE din 10 aprilie 2019, Brexitul a fost amânat până la 31 octombrie 2019 din cauza lipsei de consens cu privire la condițiile de retragere din parlamentul britanic. Pe data de 1 ianuarie 2020, Regatul Unit părăsește Uniunea Europeană, care revine la 27 de state membre (Figura 1.1).

UE – 27 state membre

Austria	Letonia
Belgia	Lituania
Bulgaria	Luxemburg
Cehia	Malta
Cipru	Olanda
Croația	Polonia
Danemarca	Portugalia
Estonia	România
Finlanda	Slovacia
Franța	Slovenia
Germania	Spania
Grecia	Suedia
Irlanda	Ungaria
Italia	

Țări candidate

Albania	Macedonia de Nord
Bosnia și Herțegovina	Serbia
Georgia	Turcia
Moldova	Ucraina
Muntenegro	

Țară potențial candidată

Kosovo

Sursa: Congressional Research Service (CRS), 2024

Figura 1.1. Țările membre și candidate ale Uniunii Europene (2024)